



VISIE STICHTING PROJECTEN ZUID-AFRIKA OP KEURMERKEN VOOR PARTICULIERE INITIATIEVEN

Goededoelenorganisaties doen hun best om behalve als effectief en efficiënt ook als betrouwbaar over te komen. Een keurmerk kan daarbij helpen. In de goede doelen wereld is veel discussie gevoerd over het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF). De laatste jaren zijn enkele alternatieve certificeerders op de markt gekomen.

In dit artikel willen wij als particulier initiatief (PI) onze ervaringen met keurmerken met u delen.

Twee bestaande keurmerken

Op advies van een vermogensfonds is de Stichting Projecten Zuid-Afrika (SPZA) in 2003 - drie jaar na oprichting van de stichting - gaan nadenken over de aanvraag van een keurmerk. Er waren er destijds twee op de markt:

1. het Keurmerk van de Raad voor de Financiële betrouwbaarheid (RBF), en
2. de Verklaring van geen Bezwaar (VgB), het keurmerk voor startende organisaties van het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF).

Onze wens om een keurmerk te voeren vloeide met name voort uit het feit dat onze fondsenwerving zich richtte op organisaties.

Onze keuze is gevallen op de VgB, omdat:

- Het vermogensfonds in kwestie dat adviseerde.
- Het CBF een organisatie zonder denominatie is, terwijl de RBF zich richt op christelijke organisaties.
- Het CBF grotere bekendheid genoot.
- Wij ondanks de ietwat merkwaardige naamgeving ('geen bezwaar' deed ons denken aan 'kan er net mee door') hoopten te kunnen meeliften met het CBF-keurmerk dat bijna alle grotere organisaties hebben.
- Het CBF een overeenkomst had met een vermogensfonds dat de kosten van het certificaat sterk reduceerde.

Keuring en herkeuringen

Het invullen van de vragenlijst en het verzamelen van alle vereiste documenten kostten de eerste keer de meeste tijd. De Verklaring van geen Bezwaar (VgB) werd ons onder bepaalde voorwaarden toegekend: onze statuten dienden op een aantal punten te worden gewijzigd. Het ging met name om procedures rond het benoemen van bestuursleden en de vertegenwoordigingsbevoegdheid. Dit diende voor een bepaalde datum te zijn gedaan. We hebben meteen de gelegenheid aangegrepen om de statuten ook op een paar andere punten aan te scherpen. En we stelden een nieuw bestuur samen, zonder familierelaties, eveneens een eis van het CBF. Het was veel extra werk maar we waren tevreden met het resultaat: het zag er meteen veel professioneler uit. Een van de stichters betaalde de notariskosten. Daarmee konden we onze garantie "100% van alle donaties wordt aan de projecten in Zuid-Afrika besteed" waarborgen.

De VgB was steeds anderhalf jaar geldig. Zo'n vier maanden voor de einddatum stuurde het CBF het aanvraagformulier voor een herkeuring. Het beantwoorden van de vragen en het bij elkaar zoeken van de stukken bleek na die eerste keer vrij eenvoudig en kostte niet veel tijd. Maximaal een paar uur. Helaas moesten we wel zelf de kosten betalen: 420 Euro per anderhalf jaar. Onze andere stichter bood aan die voortaan voor zijn rekening te nemen. Waarmee we opnieuw onze 100% garantie konden waarmaken.

Certificaat voor Kleine Goede Doelen

In 2009 kwam het CBF met een nieuw keurmerk op de markt: het Certificaat voor Kleine Goede Doelen. Het CBF liet ons weten met de Verklaring van geen Bezwaar (VgB) weer terug te willen gaan naar de oorspronkelijke doelgroep, nl. startende organisaties. Ze boden aan de ons zojuist weer verstrekte Verklaring van geen Bezwaar om te ruilen voor het nieuwe certificaat. Met vrijwel identieke eisen maar wel iets hogere kosten.

De Vgb kostte omgerekend € 280 per jaar, het nieuwe certificaat € 300. Als ex-VgB houder mochten wij tot en met 2011 het oude tarief blijven betalen.

Kritiek op het CBF

Wij hebben de golf van kritiek op het CBF vanuit met name de media en de goededoelenwereld gevolgd. We zijn het ermee eens dat er ruimte is voor verbetering. Inderdaad toetst het CBF niet inhoudelijk op de besteding van de ontvangen donaties. In plaats daarvan hanteren ze bepaalde criteria voor besluitvorming, verantwoording en goed bestuur. Maar voor zover wij weten is er in Nederland geen enkele organisatie die controleert of geld goed besteed wordt. Feitelijk kan dat ook helemaal niet zonder eenduidige definitie van wat "goed besteed" is.

Een ander punt van kritiek is dat het CBF misschien wat transparanter te werk zou kunnen gaan met een duidelijker scheiding tussen het stellen en het controleren van het naleven van regels.

Twee nieuwe keurmerken

Enkele jaren geleden kwam het **Keurmerk Goed Besteed** (KGB) op de markt. Wij waren niet onder de indruk van de professionaliteit van de KGB. Alleen al hun taalgebruik - vol fouten en slordigheden - wekte bij ons geen vertrouwen. En dan die naam. Verder was van enige toegevoegde waarde naar onze mening geen sprake.

In 2009 kwam er nog een nieuw keurmerk bij: het **Keurmerk Goede Doelen** (KGD) van de NationaleGoedeDoelenTest (NGDT) en het Instituut voor Sponsoring en Fondsenwerving (ISF). We hebben de voorbereidingen voor dit keurmerk vanaf de start gevolgd en we betreuren het dat NGDT/ISF en het CBF niet tot samenwerking zijn gekomen. Of dit nieuwe keurmerk toegevoegde waarde heeft zal nog moeten blijken. Het wordt gepositioneerd als een keurmerk waar het met name over transparantie gaat.

Maar de keuringsorganisatie heeft geen ervaring met goede doelen en het hele concept staat nog in de kinderschoenen.

Wel vonden we een paar interessante gegevens in de KGD profielen. Hetgeen ons deed besluiten om die informatie ook te verstrekken [>> naar SPZA en KGD formaat](#) en die in de toekomst in ons jaarverslag mee te nemen.

Wat heeft het keurmerk de SPZA opgeleverd?

We hebben telkens als we voor een herkeuring van het CBF stonden nagedacht over de vraag: gaan we laten herkeuren en waarom? Terugkijkend in de bestuursstukken komen we tot de volgende punten.

- De aan de aanvraag van de VgB verbonden eisen hebben ons geholpen om onze (administratieve) organisatie vorm te geven.
- Een CBF keurmerk wordt door diverse organisaties gebruikt als toelatingseis om deel te nemen aan initiatieven zoals het plaatsen van informatie op websites en het deelnemen aan bepaalde acties.
- Op diverse goededoelen-websites worden keurmerken apart vermeld. Op goededoelen sites waar bezoekers een voorselectie kunnen doen staat dan de vraag of de donateur het belang-

rijk vindt dat een goed doel een keurmerk heeft. Deze sites hebben ons enkele particuliere donaties opgeleverd. Vanwege het keurmerk? Misschien.

- De vraag naar een keurmerk is door diverse service clubs aan ons gesteld. Of het doorslaggevend is geweest voor hun donatie weten wij niet.
- Het vermogensfonds dat ons destijds aanraadde de VgB aan te vragen vond een keurmerk kennelijk belangrijk. Dat geldt wellicht ook voor andere fondsen. Bijna al onze aanvragen bij vermogensfondsen zijn gehonoreerd. Mede vanwege het keurmerk?
- De medefinancieringsorganisaties (MFO's) hebben zelf allemaal een CBF-keurmerk. Of het ons geholpen heeft bij onze subsidieaanvragen bij MFO's weten we niet. In de aanvraagformulieren wordt er wel expliciet naar gevraagd.
- Wij hebben de afgelopen jaren met weinig investeringen (energie, kosten, tijd) steeds voldoende geld ontvangen om alle projecten te financieren. Meestal zelfs lag het initiatief bij de donateur. We doen maar af en toe aan actieve fondsenwerving: eens per jaar een brief naar sponsorouders, 2-3 keer per jaar dienen we een projectvoorstel in of houden we een praatje. Maar anno 2010 bleek de crisis ook ons te treffen. We moesten actiever fondsen werven en kregen meer afwijzingen dan voorheen. Hadden we zonder het CBF Certificaat nog meer moeite gehad met fondsenwerving? We weten het niet.

Kortom: in bepaalde gevallen wéten we dat het CBF keurmerk helpt en in andere gevallen dènken we dat het helpt.

Convenant tussen kabinet en goede doel sector

In het op 21 juni 2011 ondertekende convenant¹ tussen het kabinet en de goede doelen sector wordt gesteld dat transparantie in de sector een belangrijke drijfveer is voor het publieksvertrouwen in de sector filantropie. De burger die geeft en het bedrijf dat bijdraagt willen zeker zijn dat de giften en sponsoring aan het beoogde doel besteed worden en dat deze ook effectief zijn. Negatieve publiciteit over bijvoorbeeld directeursalarissen of de effectiviteit van grote geldinzamelingsacties bij natuurrampen heeft laten zien dat de impact van de media op het vertrouwen groot kan zijn. Transparantie over prestaties met behulp van keurmerken en gedragscodes helpen om het vertrouwen te herstellen of hoog te houden.

In het convenant worden afspraken gemaakt over onderlinge samenwerking tussen overheid en goede doelen sector. Over keurmerken worden de volgende afspraken gemaakt:

- De ministeries van Veiligheid en Justitie en van Financiën en de [Samenwerkende Brancheorganisaties Filantropie \(SBF\)](#) hebben uiterlijk in het tweede kwartaal van 2012 een gezamenlijk document opgesteld met daarin een moderne visie op toezicht en verantwoording. Aan de hand van dit document kunnen vervolgens concrete instrumenten worden ontwikkeld.
- Bij de uitwerking van deze visie wordt toegewerkt naar de realisatie uiterlijk in het derde kwartaal van 2013 van één keurmerkstelsel, dat tenminste toegankelijk moet zijn voor alle grote en kleinere fondsenwervende instellingen en waarmee het toezicht uitvoerbaar, haalbaar en betaalbaar is.
- Onderzocht zal worden of dit keurmerk in de toekomst een rol bij de toekenning van de ANBI status kan spelen.
- Op basis van het visiedocument zal de SBF verder uiterlijk in het vierde kwartaal van 2013 een gedragscode gereed hebben voor alle aangesloten organisaties, waarin onder andere aandacht wordt besteed aan vraagstukken van governance, beloning en maatschappelijke prestaties. Hierin wordt rekening gehouden met het verschil tussen fondsenwervende instellingen en vermogensfondsen alsmede het onderscheid tussen grote(re) en kleine(re) organisaties.

Conclusies en aanbevelingen

De SPZA heeft steeds **bewust gekozen** voor het CBF omdat:

- Het CBF-logo bekend is bij het publiek en dus al een marktpositie heeft waar je als goed doel je voordeel mee kunt doen.
- Het CBF al jarenlang ervaring heeft met het keuren van goede doelen.
- Wij de eisen die het CBF stelt voldoende onderscheidend vinden.

¹ Ruimte voor geven: convenant tussen het kabinet en de sector filantropie.

Maar: een **keurmerk kost geld** en dat zijn voor ons als PI overheadkosten die we eigenlijk niet willen maken. Het zou mooi zijn als de overheid PI's zou belonen door (een deel van) de keuringskosten te subsidiëren. Trouwens, over kosten gesproken, de kosten van de verschillende keurmerken voor kleine organisaties ontlopen elkaar nauwelijks. Zo er al verschillen zijn, dan gaat het om enkele tientjes per jaar.

En wat de **rol van de overheid** betreft: Irene Mol van Stichting Pequeno zou een Autoriteit Filantropische Markten wel zien zitten. Uit het [convenant](#) blijkt duidelijk dat de overheid meer samenhang nastreeft met één keurmerk en één gedragscode. Hopelijk krijgen ook kleine organisaties de kans daarover mee te praten. Daarin zou Partin een belangrijke rol kunnen spelen. Wij raden alle PI's van harte aan om lid van [Partin](#) te worden want samen staan we sterker.

Op de website van de overheid over de rechten van consumenten wordt een [overzicht](#) gegeven van keurmerken. Van de goede doelen keurmerken worden alleen het CBF-keurmerk en het CBF-certificaat kleine goede doelen vermeld. Voor meer consumenteninformatie van de overheid zie:

www.consuwijzer.nl

Tenslotte: voor een goed doel is **transparantie** heel belangrijk.

Als het alleen om transparantie gaat adviseren wij: gewoon meedingen naar de Transparantprijs. Daar wordt - als je de opbouwende kritiek van de jury ter harte neemt - in elk geval je jaarverslag bijzonder transparant van en dat werkt door in de hele organisatie.

Voor ons heeft het meedingen naar de Transparantprijs alleen maar positief gewerkt. Ons jaarverslag wordt elk jaar beter, dankzij de beoordelingsrapporten met heldere en opbouwende kritiek. En nog gratis ook. Voor meer informatie: www.transparantprijs.nl